

KARAMAN

REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ

**“KARİYER YOLUNCA GENÇ OLMAK”
GENÇLİK ÇALIŞTAYI SONUÇ
RAPORU**

19-20-21 OCAK 2016

YER: Prof. Dr. Ömer Dinçer Anadolu İmam Hatip Lisesi

GİRİŞ

“Kariyer Yolunda Genç Olmak” konulu çalıştayımızın amacı; biz gençlerin meslek seçimi sürecinde, içinde yaşadıkları toplumda kabul gören değerlerin ve hedef olarak belirlenen yaşam biçimlerinin belirleyici olup olmadığını saptamak ve buna göre gençlerin meslek seçimi öncesi rehberlik hizmetlerinden daha fazla yararlanabilmeleri konusunda sorunları dile getirmek öneriler sunmaktır.

Bu çalıştayda; aile etkisi, meslek seçiminde kişinin bulunduğu ortamın önemi, okuldaki ders seçiminin meslek seçimi üzerindeki etkisi, seçilen ders ve mesleğin öğrencinin kişisel ilgi ve yetenekleri ile örtüşüp örtüşmediği, günümüz gözde mesleklerinin öğrenci tercihlerinin üzerindeki etkisi başta olmak üzere bir çok konuyu değerlendirdik. Üç gün boyunca devam eden çalıştaya 24 liseden toplam 72 öğrenci arkadaşımız katıldı. Ele alınan konuları farklı yöntem ve tekniklerle inceleme olanakları bulduk.

Öncelikle bu çalıştayın gerçekleşmesinde yardımcı olan İl Milli Eğitim Müdürümüz Sayın Asım SULTANOĞLU’na, programın hazırlanması ve uygulanması aşamasında maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürümüze ve çalıştay sürecinde bizlere rehberlik eden Rehberlik ve Araştırma Merkezi’mizin değerli öğretmenlerine, çalıştayın ilk gününde “Meslek Tercihlerinde Okul Programının Önemi” konulu konferans veren Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Münir OKTAY’ A, “Kariyer Yolunda Genç Olmak” konulu konferansı gerçekleştiren Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölüm Başkanı Doç. Dr. Ahmet Zeki ÜNAL’A ve bizlere göstermiş oldukları misafirperverlikle hafızalara yer kazıyan Prof. Dr. Ömer Dinçer Anadolu İmam Hatip Lisesi Müdürü Mehmet ÇALIŞKAN’A, Müdür Başyardımcısı Yunus ÖZDEMİR’E, emeği geçen tüm personele ve ismini saymadığımız okul müdürlerimize öğretmenlerimize, kısacası mutfağın içerisinde yer alan veya almaya çalışan herkese sonsuz teşekkürü bir borç bilimiz.

Doğru meslek seçimi birey olarak sadece biz gençleri etkiliyor gibi görünse de temelde tüm toplumu derinden etkileyen bir husustur ve bu çalıştay, öğrencilere doğru meslek seçimi olanaklarını artırmak adına atılmış önemli bir adımdır. 3 günlük çalıştay süresince ele alınan konu başlıkları ile ilgili sorun tespitlerimiz ve çözüm önerilerimiz aşağıda sunulmaktadır;

İrem ÖZYÜREK
Toki Anadolu Lisesi Öğrencisi

ÇALIŞTAY KONULARI

1. Ailenin beklentisi ve kişinin kendisi hakkında düşünceleri
2. Çevrenin etkisi, ülkenin ekonomik durumu ve teknolojik gelişmelerin meslek seçimine etkisi
3. Öğrencinin kendi istek ve hayallerinin meslek seçimi üzerindeki etkileri
4. Cinsiyet ve fiziksel özelliklerin meslek seçimi üzerindeki etkileri
5. Okul başarısı ve öğretmenlerin düşüncelerinin meslek seçimi üzerindeki etkileri
6. Çalışma alışkanlıklarının meslek seçimi üzerindeki etkileri
7. Akran etkisi ve düşüncelerinin meslek seçimi üzerindeki etkileri
8. Ailenin sosyo-ekonomik durumunun meslek seçimi üzerindeki etkileri
9. Benlik kavramı ve ilgileri, özel yetenekleri ve zekâsının meslek seçimi üzerindeki etkileri
10. Ders seçimi sırasında öğretmen ve akran etkisi altında kalıp kalınmadığı
11. Okul türüne göre mesleki yönelim
12. Meslekleri tanımanın meslek tercihindeki önemi ve etkisi
13. Kişisel ilgi ve becerilerin mesleğe uygunluğu, yetenekleri bilme
14. Yükseköğretim programlarının içeriğinin bilinmesi
15. Sınav sürecinin meslek seçimine etkisi

1. Ailenin Beklentisi ve Kişinin Kendisi Hakkındaki Düşünceleri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Anne ve babası ile sağlıklı bir ilişkiye sahip, iletişimi düzgün çocukların genel özelliklerine baktığımızda düşüncelerine ket vurmeyen, düşündüğünü uygulayabilen, özgürce kararlar alabilen, özgüveni son derece yüksek bireyler olarak yetişirler.

Anne ve babalar tarafından çocuklara karşı sergilenen tutumları şöyle özetler ve aile tutumların gençler üzerindeki etkilerini değerlendirirsek;

1.1. Baskıcı ve Otoriter Anne-Baba Tutumu

Aile katı, kuralcı ve disiplinli olduğu için çocuk ne kadar nazik dürüst, disiplinli olsa da ürkek, çekingen ve kendine güveni olmayan birine dönüşür. Bu aile yapısı içinde yetişen birey anne babası ile karşı karşıya gelmemek için kendi tercihleri yerine ailesinin tercihlerini yaşam biçimi olarak kabul etmek zorunda kalır.

1.2. Aşırı Hoşgörülü Anne-Baba Tutumu

Aile tüm hayatını çocuğun istek ve arzusuna göre belirleyip çocuğa aşırı sevgi gösterdiği takdirde, bu durum çocuğun bencil sevgi arsız, kural tanımayan, doyumsuz kişilik yapısına sahip olmasına neden olur. Bu aile yapısı içerisinde yetişen birey kendi bireysel özelliklerini tanımlayamayan (aşırı özgüvenli eksiklerinin farkında olmayan) bir kişiliğe sahip olmaktadır ve bu tip kişiler hedeflerini gerçekçi belirlemekten uzaktır ve sınav sürecinde kendi yeteneklerini doğru belirleyemediği için gerçeklerle yüzleştğinde hayal kırıklığı yaşayacaktır.

1.3. Mükemmeliyetçi Anne-Baba Tutumu

Bu tip aileler genellikle kendilerinin yapamadıklarını, yaşayamadıklarını çocuklarından bekleyen, biraz egosu yüksek ailelerdir. Çocuklarının üzerinde aşırı baskı kurarak, sürecin genç açısından olumsuz geçmesine neden olmakta, çocuklarının yeteneklerini göz ardı ederek, kendi kişisel beklentilerini hedefe koymakta, çocuğunun başarısızlığı için çevreyi, okulu ve öğretmenleri olumsuz eleştirmektedir.

1.4. Demokratik Anne-Baba Tutumu

Çocuğunu birey olarak kabul eden, kararlarına saygı duyan, ilgi ve yeteneklerinin farkında olan ailelerdir. Demokratik aile tutumu hepimizin kabul ettiği ve biz gençleri olumlu yönde destekleyen aile tutumlarıdır.

Sorunlar

- Öğrencinin okulda başarılı bir eğitim hayatının olması, ailenin öğrenci üzerindeki beklentilerini arttırarak ailenin gence daha ciddi sorumluluklar yüklemesine neden olabilmektedir. Ciddi beklentilerle gencin karşısına çıkıldığında gencin bu yükü taşıyamadığı görülebilmektedir.
- Ailede baba ‘reis’ konumunda olduğu düşünüldüğü için çocuk baba mesleğini seçme psikolojisine girer. Anne mesleği genelde arka planda kalmaktadır. Bunda da çocuğun büyüyüp geliştiği ortamın büyük etkisi vardır.
- Öğrenci kendi yeteneklerini keşfetmek yerine baba mesleğinin gerektirdiği yeteneklere sahip olduğunu düşünüp yeteneği olmasa bile o mesleğe ilgi duyar. İlerde baba mesleğini yaparken yeteneği olmadığını anlayıp bocalayabilir. Bu da mesleğinde başarısız olmasına yol açar.
- Ailemiz meslek sahibi olmamız özellikle devamlı bir işte çalışmamız açısından haklı bir kaygı içerisinde olabiliyor fakat bu kaygı bazen aşırıya kaçıldığında çocukların yeteneklerine ilgilerine egemen olma çabasına yol açıyor. Mesela çocuğun bazı yeteneklerini geliştirirken bazı yeteneklerinin körelmesine sebep olabiliyor veya bazı mesleklere karşı ailenin istediği şekilde olumlu ya da olumsuz tavır alabiliyor. Bazen aile, çocuğuna eğitim süresince verdiği ona tanıdığı imkânların sonuçlarını fazlasıyla görmek istiyor.
- Genç yapabileceği mesleği seçerken aile tarafından gözde olan meslekleri seçmesi konusunda baskı uygularlar. Mesleğin getirdiği gelir ve toplumdaki yeri genelde ön planda olur. Hangi mesleğin atanması kolay veya hangi mesleğin iş imkanının daha iyi olduğu düşünülmesi gencin kararsız kalmasına sebep olur.

Öneriler

- Anne-baba eğitimlerinin çocukların gelişimsel dönemlerini göz önünde bulundurarak okul öncesi dönemden başlanıp düzenli olarak eğitimlerin yapılması.
- Ailenin uygun bir eğitimle “Meslek Seçimi ve Önemi” konusunda bilinçlendirilmesi.
- Kamu spotları ile bilgilendirmelerin yapılması.

- Öğrenci değerlendirmelerinde veli-okul-öğrenci üçlü saç ayağının sürekli olarak desteklenmesi.
- Ailenin çocuğunun bireysel özelliklerini daha iyi kavrayabilmesi, yetenek alanlarını keşfetmesine yardımcı olmak için profesyonel destek almasının sağlanması.
- Öğrencinin eğitim hayatı şekillenirken (özellikle ortaöğretime geçişte, öğrencinin okuduğu okul geleceğini şekillendirmede önem arz etmektedir) okullarda bilimsel ve profesyonel bir değerlendirme yapılmalı, okul ve aile ile birlikte alınan kararın uygulanması için birtakım yaptırımlar ortaya konmalıdır. (Bunun için sınav sürecinin tekrar yapılması gerekmektedir)

2. Çevrenin Etkisi, Ülkenin Ekonomik Durumu ve Teknolojik Gelişmelerin Meslek Seçimine Etkisi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Yaşamımız için çok önemli bir karar olan meslek seçimi, bazen acı sonuçlar doğursa da gerçeklik payının yüksek olduğu seçimler olmalıdır. Bu noktada yapacağımız meslek seçiminin yaşadığımız ülkenin teknolojik gelişmişlik ve ekonomik düzeyi ile orantılı olması gerekmektedir. Örneğin, henüz uzaya insan gönderme çalışmaları, hatta hedefleri bulunmayan, bu konudaki teknolojik gelişmelere ve yeterli gelire sahip olmayan ülkelerde astronomi alanında çalışma yapmak ne kadar mantıklı ve gerçekçi olabilir.

Sorunlar

- Gencin, çevreden gelen olumsuz tepkiler sonucu, hedeflerden bir bir uzaklaşılmasına ve herkes tarafından kabul görmüş mesleklere yönelmeye başladığı görülmektedir.
- Meslek seçiminde önemli dönüm noktaları olan sınavlar öncesi sınava hazırlanan fiziksel ortamın yetersizliği başarısızlıkta önemli bir etkidir.

Çözüm Önerileri

- Ülke gerçekleri göz önüne alınarak meslek alanları daha net belirlenmeli.
- İstihdam alanı olmayan mesleklere yükseköğretim programları kapatılmalı ya da öğrenci alımı azaltılmalı.
- Ülkemizin yer altı ve yer üstü kaynaklarını daha avantajlı kullanmak için bu sektöre yönelik programlar açılmalı(örneğin bor minerallerinde dünya birincisiyiz fakat aktif kullanım gerçekleştiriyoruz).

- Ara eleman yetiştiren yüksekokulların programları revize edilmeli, gelişen ve değişen teknolojiye uyum sağlar hale getirilmeli.

3. Öğrencinin Kendi İstek ve Hayallerinin Meslek Seçimi Üzerindeki Etkileri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Meslek seçiminde kendi istek ve hayallerimiz önemli bir etmendir. İstek ve hayallerimiz ilgi ve yeteneklerimiz doğrultusunda şekillenir. Hayallerimiz olmadan hedeflerimize ulaşamayız.

Meslek seçiminde kendi istek ve hayallerimize yönelmemizde ülkenin durumu ve aile baskısı doğrudan etkilidir.

Sorunlar

- Gencin kendini tanımaması,
- İstek ve hayallerinde gerçekçi olmaması, olması halinde çevreye kabul ettirememesi,
- Bireyin kendini tanıma konusunda gerekli rehberlik faaliyetlerinin yapılmaması.

Öneriler

- Gencin kendisini tanınması istek ve hayallerinde gerçekçi olması ve bunu çevresine kabul ettirmesi gerekmektedir.
- Bireyin kendini tanınması için gerekli psikolojik değerlendirmelerin yapılması, bilimsel ölçme yöntemlerinin kullanılması
- Öğrenci ana-baba ve çevresinden bağımsız beklentilere sahiptir. Öğrenci öncelikle kurduğu hayallerle gerçekler arasında bağlantı kurabilmesi için ilgi ve yetenekleri konusunda desteklenmelidir.

4. Cinsiyet ve Fiziksel Özelliklerin Meslek Seçimi Üzerindeki Etkileri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

İçinde bulunduğumuz çağı göz önüne alırsak meslek seçiminde cinsiyet kavramının her geçen gün eridiğini söyleyebiliriz. Tabi ki bunun yanında fiziksel güce dayalı olarak toplumun gelenek-görenek, örf ve adetlerine bağlı cinsiyetin etken bir rol oynadığı karşımıza çıkmaktadır.

Karar verme sürecinde cinsiyetin etkisi yadsınamaz derecede büyüktür. Cinsiyetin seçme ve karar verme sürecindeki etkisi daha çok küçük yaşlarda

anne-babalar tarafından çocuklara aşılanmaktadır. Çocuk erkek ise ona alınacak elbise "mavi", kız ise alınacak elbise "pembe" gibi klasik örneklerle sıklıkla karşılaşmaktayız. Çocuklarımızın hangi mesleğe yöneleceği veya nitelik olarak hangi mesleğe uygun olduğunu zaten ondan önce biz belirtmişizdir. Birçok anne-baba çocuğuna şu telkinlerde bulunmuştur. "oğlum doktor, mühendis olacak", "kızım hemşire okulöncesi öğretmeni olacak" diye.

Sorunlar

- Meslek seçiminde ülkemizdeki çalışma şartlarının kadınlara uygun nitelikte olmaması.
- Toplum bazı meslekleri erkeklere uygun görürken bazı meslek rollerini de kadınlara uygun olduğu toplumsal baskısını hissettirmesi.
- Meslek seçiminde kadınlar daha çok ailelerini ihmal etmelerini engelleyecek meslekleri tercih etmeye yöneltilmesi.
- Bireyin içinde bulunduğu toplumun sosyal ve dini anlamdaki baskıları cinsiyet faktörü ile birlikte meslek seçimini etkilemektedir.
- Kadınların hayatın her alanında etkin katılımıyla bu etki azalmakla birlikte etkinliği sürdürmektedir. Genelde 'hemşirelik' bayan mesleği olarak değerlendirilirken 'kepçe operatörlüğü' erkek mesleği olarak düşünülmektedir.

Öneriler

Toplum içerisinde cinsiyete bakılmaksızın her birey kendi evreninde kendisini gerçekleştirdiği vakit en değerli varlıktır. Her bireyin öncelikli seçici etmeni cinsiyetin getirdikleri değil becerileri, ilgileri, seçmek istediği mesleğin zekâ türüne uygunluğu olmalıdır.

- Gençler olarak bizler mesleğin özelliklerini araştırarak mesleğe uygun olup olmadığımızı ve en önemlisi yetenek ve ilgilerimizin mesleğe uygunluğunu belirlemek gayreti içinde olmalıyız.
- Okullarımızda toplumda yer edinmiş statü sahibi kadın meslek elemanları ile söyleşiler düzenlenmeli.
- Okuldan mezun olmuş meslek sahibi eski öğrencilerle söyleşiler yapılmalı, okul gazetesinde yazı yazmalarının sağlanmalı.

- Okul panolarının bilim alanında önemli yer edinen kadın bilimcilerle ilgili bilgilerinin paylaşılması sağlanmalı.

5. Okul Başarısı ve Öğretmenlerin Düşüncelerinin Meslek Seçimi Üzerindeki Etkileri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Okul başarısı ya da başarısızlığı aslında öğretmen düşüncelerini de şekillendirmektedir. Duruma öğretmenin gözünden baktığımızda toplumsal önyargılarla sosyal çevresi sarılmış öğretmenlerimiz, öğrencinin akademik derslerdeki başarı ve başarısızlığına bakarak olumlu ya da olumsuz düşüncelerle bizleri etkilemektedirler. Öğretmenler bizim ilgi, yetenek ve bunların pratiğe aktarılmış hali olan becerilerimizin çeşitliliğini göz ardı etmektedirler.

Sonuçta bu olumsuz öğretmen düşünceleriyle birleşen okul başarısızlığımız meslek seçiminde zaten kararsız olan biz gençleri yalnızlığa ve yanlışlara sürüklemektedir.

Sorunlar

- Okul başarı yüksek olan bir öğrencinin hem aile hem çevre hem de öğretmen baskısının artması.
- Okul başarısı düşük öğrencilerde ise sen yaparsın şeklinde yine başka bir türde baskı uygulanmaktadır. Temelde var olan yeteneklerimiz ve ilgilerimiz göz ardı edilmesi yok sayılması.
- Gereksiz performans ödevleri, devamsızlık yapma ile orantılı olarak ders başarısının düşmesi meslek seçimi sürecindeki gençleri olumsuz etkilemesi.
- Öğretmenlerin gereksiz iş ve mevzuatlarla zamanlarını meşgul edilerek öğrenci öğretmen arasında kurulacak iletişim sürecini kısaltılması.
- Müfredatın sürekli değişmesinin ders başarısının düşmesine dolayısıyla meslek seçiminde yarışın içindeki gençlere yanlış tercihlerde buldurması.
- Mesleki ve teknik okullarında öğrenim gören öğrencilerin meslek derslerinin fazla olması akademik derslerin 9. Sınıftan sonra azaltılması ve devamında üniversite sınavında akademik derslerde başarılı olma zorunluluğu, öğrencilerde önemli ders önemsiz ders karmaşasını

oluşturmakta, bunun da süreç içerisinde öğrencinin hem mesleki derslerde hem de akademik derslerde başarısız olmasına yol açması.

- Okuldaki sınavların zorluk derecesinin yüksek olması puan açısından zor durumda kalmamıza neden olmakta, meslek seçiminde kısır bir döngüye yol açması.
- Farklı programlar uygulayan okullarda (Sosyal Bilimler Lisesi'nde 9. ve 10. sınıflarda zorunlu fizik, kimya ve biyoloji dersinin verilmesi) ortak program uygulanması alanında uzmanlaşmayı isteyen öğrencileri engellemesi.

Öneriler

- Müfredatın sürekliliği sağlanmalı.
- Mesleki ve teknik okullarda meslek dersi saatleri artırılmalı, üniversite sınavı için meslek liselerine farklı sınav seçenekleri oluşturulmalı.
- Okullarda akademik derslerin ağırlığı azaltılmalı, bireyin ilgi ve yeteneklerine yönelik ders programları düzenlenmeli.
- Okullarda yapılan sınavlar öğrenciye düşük not verme düşüncesinden arındırılarak sınavların öğrencileri sadece ölçme ve değerlendirme aracı olarak kullanılmalıdır.

6. Çalışma Alışkanlıklarının Meslek Seçimi Üzerindeki Etkileri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Bireyin çalışma alışkanlıkları istediği geleceğin hayal mi yoksa hedef mi olduğunu belirler. Kişinin sahip olduğu çalışma alışkanlığı seçeceği mesleği de etkiler. Bu doğrultuda kişiye yönelik çalışma alışkanlığı kazandırılmasının önemi büyük bir gerçektir.

Sorunlar

- Öğrencilerin temel eğitimde kazanması gereken çalışma alışkanlığını kazanmamış olarak eğitim yaşamını sürdürürken meslek seçimi süreci ile karşılaştıklarında o mesleğe sahip olmak için gereken çalışmayı yapacak alışkanlığa sahip olamamaları.
- Tüm kademelerdeki müfredatın öğrencilerin gelişim düzeyinin çok üstünde performans istemesi.
- Çalışma alışkanlığı kazanma konusunda okul, aile ve öğretmenlerin yeterli bilgi ve ilgiye sahip olmamaları.

Öneriler

- Kişinin mesleği seçerken kendi çalışma alışkanlıklarını göz önünde bulundurması gerekmektedir.
- Öğrencilere okulöncesi eğitimden başlanarak aileleri de içine alan çalışma alışkanlıkları ve sorumluluk kazandırmayı içeren bir eğitim programı çerçevesinde uzman eğitimcilerle sürekli eğitimlerle desteklenmeli.
- Tüm kademelerdeki müfredatın öğrencilerin gelişim düzeyine uygun yoğunlukta ayarlanmalı.
- Tüm kademelerdeki müfredat öğrencilerin yetenek ve ilgilerini keşfedip geliştirebilecekleri derslerle, uygulamalı eğitimlerle desteklenmeli.(örneğin; müzik, resim, beden eğitimi ve deneyler yapabilecekleri laboratuvar uygulamalı derslerin saatlerinin haftada en az 5 saat olması sağlanmalı.

7. Akran Etkisi ve Düşüncelerinin Meslek Seçimi Üzerindeki Etkileri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Kişinin ailesi ve çevresinde yaşadığı iletişim problemleri kendini ifade etmekte rahat olduğu, anlaşıldığını düşündüğü akranlarıyla olan bağın artmasına neden olurken, meslek seçimi gibi önemli bir konuda da akran etkisinin önemi büyük olmaktadır.

Sorunlar

- Kişinin ailesi ve çevresinde yaşadığı iletişim problemleri hedef belirleme, meslek seçme sürecinde kendini yakın hissettiği akranlarının etkisinde kalmasına neden olmaktadır.
- Akranlarımızın bizim kişiliğimizi bize tanıtmada önemli rol almaktadırlar bu da meslek seçimi gibi önemli bir seçimde akranlara verdiğimiz değer ölçüsünde seçimlerimizi etkiler.
- Öğrencilerin akran etkisinden kalma sebeplerinden biri de yalnız kalma korkularıdır.
- Akranlarımızla kıyaslama yapılması da seçimlerimizde olumsuz etkilere neden olması.

- Meslek seçimi aşamasında olan gençlerde annesi veya babası vefat etmiş olanlar, anne ya da baba eksikliğini akranla tamamlama bağımlılığı oluşturmaları.

Öneriler

- Aile tutumlarından kaynaklı olduğunu düşündüğümüz olumsuz akran etkisinin azaltılması için aile eğitimlerinin açılması.
- Geleceğin anne ve babaları olarak biz gençlerinde iletişim becerilerimizi geliştirme yolunda eğitime alınmalı.
- Akran danışmanlığı programının okullarda aktif bir şekilde uygulanmalı.

8. Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumunun Meslek Seçimi Üzerindeki Etkileri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Bireyin içinde yaşadığı sosyal çevre meslek seçiminde etkilidir. Bir kimsenin ailesinin sosyo-ekonomik durumu onun göreceği eğitimin düzeyini ve bu da seçeceği mesleği belirler.

Öyle ki geliri yüksek ailenin çocuğunu okutması için imkânlar sınırsızdır. Onu özel okullara gönderir ve bu durum bireyin yöneleceği alana çok büyük etki eder. Ailenin sosyo ekonomik durumu ülkenin gelir seviyesinin üstündeyse farklı eğitim seçenekleriyle gencin önünü açabilmektedir.

Düşük gelirli, ekonomik açıdan sıkıntı yaşayan ailenin ekonomik olarak destek vermesi kısıtlıdır ve belli bir yere kadardır. Bu bireyin akademik olarak ilerlemesine de engel bir durumdur. Çünkü artık “biran önce meslek sahibi olayım ve ailemin üstünden bir yük olmaktan çıkayım” anlayışı içindedir. Bu anlayış bireyi kısa ve kolay yoldan meslek bulmaya sürüklemektedir. Yani iki farklı şekilde etkiler diyebiliriz.

Sorunlar

- Ailesinin ekonomik gücü düşük olan gençlerin meslek seçiminde yanlış kararlar alması.

- Ailesinin sosyal çevresinin eğitim ve kültür düzeyinin düşük olması gencin meslek seçimi sürecindeki hedeflerinin de düşük olmasına neden olması.
- Ailenin sosyo-ekonomik durumu nedeniyle gencin seçeceği meslek üzerinde baskıcı tutum sergilemesi.

Öneriler

- Rehberlik servislerince yapılandırılmış mesleki rehberlik programları uygulanarak farklı seçenekler öğrencilere kavratılmalıdır.
- Ekonomik durumu yetersiz, sosyal çevresi kısıtlı aileler üniversitelerin öğrencilere sağladığı maddi imkânlar ve meslekler konusunda sürekli bir eğitimle bilgilendirilmeli.
- Mesleki yönlendirme sürecinin bir bütün olduğu unutulmamalı, yapılan çalışmalar sadece rehberlik servisinin görevi gibi algılanmamalı, çalışmalara tüm okul personeli katkıda bulunmalıdır (tabi ki birincil görev rehberlik servisinde)

9. Benlik Kavramı ve İlgiler, Özel Yetenekler ve Zekânın Meslek Seçimi Üzerindeki Etkileri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Kişinin üzerinde uygulanan psikolojik baskı meslek seçimini etkilemektedir. Super'a göre benlik kavramı bir kimsenin kendini nasıl gördüğüdür. Bireyin benlik kavramı çevresiyle etkileşimle, belli durumlarda, belli bir fonksiyonda bulunmakla gerçekleşir. Bireyin benlik kavramı meslek seçimini etkiler. Super'a göre meslek seçimi, belli bir gelişim süreci içinde bireyle çevrenin etkileşimi sonucu olan benlik kavramının bir mesleğe yansımaları ve ifadesidir. Mesleki gelişim devamlı bir süreç, meslek seçimi ise bir sentez yapma işidir. Bu kurama göre bireylerin mesleki gelişimlerinde onların yetenek, ilgi ve benlik tasarımlarının önemli bir yeri bulunmaktadır ailenin ekonomik düzeyi, bireyin karşılaştığı fırsatlar ve birey ile çevre arasındaki ilişki meslek seçiminde önemli bir etkiye sahiptir. Mesleki gelişim süreci türlü dönemlerden geçerek zamanla ve yeni yaşantılarla değişmektedir.

Sorunlar

Mesleklerde ve mesleki olgunluk kavramında bilgi düzeyinin yetersiz olduğu noktalarda aşağıda belirttiğimiz sorunlarla karşı karşıya kalmaktayız

- Alanında uzman kişiler tarafından yeterince bilgi verilmemesi.
- Okul idaresinin mesleki rehberliğe karşı ilgisiz tavırları (birçok okul müdürü akademik derslerin daha önemli olduğunu düşünerek sosyal ve kültürel aktivitelere, bunun yanında rehberlik faaliyetlerine önem vermemektedir).
- Okullardaki rehber öğretmenlerin mesleki rehberlik boyutunda yeterince bilgi sahibi olmaması, öğrencilerin yanlış bilgilendirilmesi, öğretmenlerin görüş ve tutumları öğrencilerin meslekler hakkında fazla bilgilendirilmemesine neden olması.
- Sınıf rehber öğretmenlerinin aktif olarak görev yapmaması.
- Mesleki rehberlik çalışmalarının yapılandırılmış olmaması.
- Okulda rehberlik derslerinin amacına uygun işlenmemesi.
- Okullarda kariyer günlerinin düzenlenmemesi.
- Kulüplerin aktif olmaması (örneğin gezi ve inceleme kulübünün mesleki rehberlik boyutunda üniversite gezileri düzenlememesi).
- Okul öğrenci meclisinin mesleki rehberlik faaliyetleri yapmaması.
- Okulların başarı düzeyinin olumsuz etkisi.
- Devletin meslekler hakkındaki politikalarının değişkenliği olumsuz etkisi.
- Her ne kadar okul idaresinin, sınıf rehber öğretmenlerinin ve okul rehber öğretmenin çabası olsa da öğrencilerin ilgisiz tavırları öğrencilerin meslekler hakkında fazla bilgilendirilmemesine neden olmaktadır.

Öneriler

Kariyer planlamasında bu doğrultuda hareket etmenin bireyin mesleki doyumu konusunda mutlu olacağını Maslow'un kendini gerçekleştirme davranışına ulaşmada basamakları daha kolay çıkacağını düşünmekteyiz.

- Öğrenciler zekâ türleri hakkında bilgilendirilmeli ve bu zekâ türlerine göre meslek seçimi yapılmalıdır.
- Eğitim sistemindeki akademik derslerin ağırlığı azaltılmalı.
- Öğrenciler meslekler hakkında uzman kişiler tarafından bilgilendirilmeli.
- Okullardaki kariyer günleri etkinlikleri artırılmalı, üniversite öğrencileri bölümleri hakkında öğrencileri bilgilendirmeli.
- Okul idaresi mesleki rehberlik hakkında daha ilgili olmalı.
- Okul rehber öğretmenleri mesleki rehberlik hakkında daha çok bilgi sahibi olmalı ve rehber öğretmenleri ilkökul ortaokul ve lise düzeyinde ayrı ayrı eğitim görmeli.
- Sınıf rehber öğretmenleri rehberlik derslerinde akademik dersleri işlememeli.
- Gezi kulüpleri öğrencileri bilgilendirebilecek üniversite gezilerine ağırlık vermeli.
- Okul öğrenci meclisi mesleki rehberlikle ilgili eğitilmeli ve meclis bu yönde çalışmalar yapılmalıdır.
- Öğrenciler de bu çabalara karşılık olarak daha ilgili olmalıdır.

10. Ders Seçimi Sırasına Öğretmen ve Akran Etkisi Altında Kalıp Kalınmadığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Ders seçiminde bireyler içinde bulunduğu toplumun etkisi, ailenin etkisi, okul etkisi, çevrenin etkisi ve en önemlisi de akranın etkisi ve öğretmenlerin etkisi altında kalmaktadır.

Sorunlar

- Gençlerin ders seçimine karar verme sürecinde anne-babalarının etkili olması.
- Ders seçimine karar verme sürecinde öğretmenlerinin olumsuz etkisi.
- Ders seçimine karar verme sürecinde yalnız kalma korkusu ile olumsuz akranın etkisinde kalması.

Öneriler

- Öğretmenin yönlendirme konusunda eğitimden geçirilerek öğrencilerin seçimlerinde gerekli desteği vermesi sağlanmalı.
- Anne-babalarının karar verme sürecinde öğrenciye destek olacak, onu doğru yönlendirebilecek bilgiye sahip olması için rehberlik servisi gerekli eğitimleri yapmalı.
- Akran desteğinin bilinçli olması için öğrenciler ders seçimi konusunda bilgilendirilmeli.

11. Okul Türlerine ve Okul Programlarına Göre Mesleki Yönelim, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Okul türleri ve okul programları bireylerin meslek seçiminde etkili rol oynamaktadır. Bilinçli tercihler yapmak için öğrencilerin, ailelerin ve temel eğitimde görev yapan öğretmenlerin okul türleri, programları ve ağırlıklı dersler konusunda bilgi donanımına sahip olmalıdır.

Sorunlar

- Okul türlerine göre farklı programlar uygulanması meslek seçimi aşamasındaki öğrenciyi kısıtlı tercihlerle baş başa bırakması.
- Matematik ve fen derslerinin okutulduğu okul türlerinde bir öğrencinin hukuk bölümünü seçmesi için ek olarak sözel derslere özen göstermesi, aynı zamanda sayısal derslerle baş etmesi gerekmektedir. Bu durumun da meslek seçiminde olumsuz bir etki yapması.
- Mesleki bir eğitim veren okul türünde eğitim almak isteyen öğrencinin, okuduğu meslek bölümünün lisans düzeyindeki eğitimini tamamlamasının sınav başarısına bağlı olması.

Öneriler

- Mesleki yönelimlerinde okul türlerinin ve programlarının öğrencilere ortaokul döneminde bilinçlendirilmeye başlanmalı.
- Mesleki rehberlik çalışmalarına ilkökul döneminden başlanarak yapılandırılmalı.

- Eğitim sistemi yeniden ele alınıp ülkemizin ihtiyaçlarını karşılayan mesleklere yönelik okul türleri desteklenmeli.
- Öğrenci merkezli çalışmalarla mesleki yönlendirmeler yapılmalı.

12. Meslekleri Tanımının Meslek Tercihindeki Önemi ve Etkisi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Meslek seçimi, kişinin hayatı boyunca yapacağı en önemli seçimlerden biridir ve tüm yaşamını etkiler. Kişi mesleğini seçmekle yaşayacağı çevreyi, bir anlamda ekonomik durumunu ve ilişkide bulunacağı insanları da seçmiş olmaktadır. Meslek bireyin yaşamını sürdürebilmesi için yaptığı iştir. Meslek süreklilik gerektirir; kişiye maddi ve manevi doyum sağlar. Belirli bir eğitim tecrübesini gerektirir ve toplumca kabul edilen ahlak ilkelerine göre sürdürülür.

Bu nedenlerle doğru seçimler yapabilmek için; aşağıdaki sorunlara cevap aranmalıdır.

Sorunlar

- Mesleki tercihler, ilk ve ortaöğretim boyunca verilecek kararlar ve yapılacak seçimlerle yakından ilişkili olduğunun bilinmemesi.
- Meslek tercihlerine, lise son sınıftan çok önce temel öğretim aşamasında başlanmaması.
- Meslek seçme aşamasında, karar verirken bocalanması ve çoğu zaman seçimlerin tesadüflere bırakılması.
- Meslekler hakkında doğru ve ayrıntılı bilgi sahibi olunmaması.
- Yeteneklerle, ilgi duyulan mesleklerin birbiriyle örtüşüp örtüşmediğinin bilinmemesi.
- Lise alanları ile yükseköğretim programları arasındaki ilişkinin bilinmemesi.
- Gençlerin yetenekleri, ilgileri ve en önemlisi kendilerini tanımaması.

Yukarıda saydığımız sorunlara sağlıklı cevaplar verebilmemiz için yapılabilecek çalışmalar, önerileri şu şekilde sıralayabiliriz:

Öneriler

- Meslek seçimi süreci okul öncesi dönemde başlamalı.
- Çocuğun yakın çevresinde gözlemlediği meslekleri yakından tanınmasına olanak sağlanmalı.
- Okul öncesi programlarında çocukluk meslekleri olarak tanımlanan asker, polis, aşçı, temizlik işçisi, zabıta öğretmen vb. meslekler animasyon çizgi filimler yoluyla tanıtılmalı.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukları olan veliler mesleklerine uygun varsa üniformaları ya da özel gereçleri ile davet edilmeli çocuklara meslekleri hakkında bilgi vermeleri sağlanmalı.
- Çocuk hikâye kitaplarıyla mesleklerin kavratılması sağlanmalı(nasıl temel beceriler hikâyeleştirilerek veriliyorsa mesleklerde aynı şekilde verilmeli)
- Aileleri ile birlikte çocukların seçmiş oldukları mesleklere yönelik maketler hazırlamaları sağlanmalı.
- Meslek özelliklerini içine alan oyunlar kurgulanmalı.
- Sadece popüler meslekler değil ressam, şair vb. sanatçılar okulun bulunduğu bölgede bulunan zanaatkârlar da çocuklarla tanıştırılmalı farkındalık oluşturulmasına olanak sağlanmalı.
- Kamu spotları ile toplumda mesleklerle ilgili bilinçlendirme çalışmalarına yer ayrılmalı.
- İlkokul düzeyinde mesleklerin tanıtıldığı tiyatro etkinliklerinin yapılmalı.
- Ailelerle birlikte meslek tanıtım günlerinin düzenlenmeli.
- Yaş dönemine uygun görsellerle öğrencilere mesleklerin kavratılmalı(sayılar panosu gibi meslekler panosunun yaşlara göre hazırlanmalı).
- Meslek kurumlarına geziler düzenlenmeli.
- Ders kitaplarında kullanılan alışagelmış meslek elemanlarının kullanılmasından vazgeçilerek çeşitlilik arttırılmalı(sürekli görsellerde öğretmen, doktor, polis vb. meslek elemanları kullanılarak bilinçaltına gönderme yapılmakta, algı oluşturulmaktadır).
- Ortaokullardaki kariyer planlama dersinde performans değerlendirmeleri yapılmalı.
- Ortaöğretim kurumları ayrıntılı şekilde tanıtılmalı.

- Belirli program dahilinde ortaöğretim kurumlarında 6., 7. ve 8. sınıflar için uyum çalışmaları planlanmalı, öğrencilerin okul ortamında okulu tanımaları sağlanmalı.
- Öğrencilerin meslekleri yakından tanımaları için yaz dönemlerinde İş ve İşçi Bulma Kurumu ile Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ortaklaşa belirlediği alanlarda en az 2'şer günlük mesleki beceri eğitimine alınmalı.
- Meslek seçiminde, özellikle rehber öğretmenlere önemli görev düşmektedir. Öğrencilerin kendilerini tanımalarına yardım ve rehberlik etmek amacıyla, onları akademik sosyal ve mesleki yönelimleri bakımından daha yakından tanımak durumundadırlar. Bu görevi yerine getirebilmek için, öğrencinin önceki ve şimdiki akademik başarılarını diğer öğretmenlerle, ailesiyle ve kendisiyle birlikte irdelemek yanında; yapılan gözlemler, uygulanacak kontrol listeleri ve psikolojik test sonuçlarını değerlendirmeleri gerekmektedir.
- Bunun yanında Mesleki rehberlik çalışmalarının sadece rehberlik servisinin görevi olarak algılanmasından vazgeçilerek seminer dönemlerinde öğretmenlerimizin de hizmet içi eğitime alınmalı.
- Öğrencilerin derslerini seçerken mesleki tercihlerine göre yönlendirilmenin yapılmasına olanak sağlanmalı.
- Meslek tercih sürecindeki öğrencilerin okul imkânlarının yetersizlikleri sınırlamalara neden olmamalı.
- Öğrenci ders seçerken tercih ettiği mesleğe yönelik mesleğe giriş dersleri alarak mesleği daha yakından tanımaya çalışması sağlanmalı.
- Kariyer planlama çalışmalarının etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi.
- Üniversitelerin tanıtımlarına önem verilmesi(üniversite tanıtım fuarlarının düzenlenmesine).
- Mesleği geliştirmek adına neler yapabilirim konulu projenin hayata geçirilerek öğrenciler tarafından uygulanması sağlanmalı.

13. Kişisel İlgi ve Becerilerin Mesleğe Uygunluğu, Yetenekleri Bilme, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Kendini ve içinde bulunduğu durumu doğru algılayan kişisel değerleri ile toplumsal beklentileri arasında denge kurabilen birey, kişisel

yeterliliğe ulaşabilir. Bu durum bireyin kendini tanıma sürecinde bir hayli yol aldığının göstergesidir. Kendini tanıyan birey ise seçim işlemlerinde daha tutarlı olacaktır.

13.1. İlgi alanlarını bilme

İlgi duyulan bir faaliyet alanı, çoğu zamanda yetenekli olunan bir alandır. Doğal olarak sadece yetenekli olunan alanlarda başarılı çalışmalar yapılabilir. O halde, ilgi alanını belirlemek, meslek seçimini kolaylaştıracak bir etken olmaktadır.

Sorunlar

- Kişinin ilgi alanlarını keşfetmesini sağlayacak sosyal kulüplerin aktif olarak okulda uygulanmaması.
- Gencin ilgi alanlarını tespit edecek test ve anketlerin yeterli düzeyde yapılmaması.

Öneriler

- Kişinin ilgi alanlarını keşfetmesini sağlayacak sosyal alanların aktif olarak okulda uygulanması sağlanmalı.
- Sosyal kulüplerin kâğıt üzerinde uygulanması engellenmeli.
- Sosyal kulüplerin yılsonunda ortaya koyduğu ürünlerinin sergilenmesi zorunlu hale getirilmeli.
- Sosyal kulüplerde yer alan öğrencilerin kulüplerine göre faaliyetler düzenlemesi plana bağlanmalı.
- Rehberlik servislerince ilgileri ya da yetenekleri belirleyen test ya da anketler sınıf rehber öğretmenleri ile iş birliği içerisinde uygulanmalı.

13.2 Değerleri ve Kişilik Özelliklerini Bilme

Mesleki faaliyetlerden beklenen doyumunu, mesleki değer olarak kabul edebiliriz. Başka bir ifadeyle değer, mesleğin yapıldığı ortamdaki ve toplumsal ödüllerden gelen doyumlardır. Bu durumda ne için çalışacağımız, mesleğinizden beklentilerinizin ne olacağının yanıtı,

mesleklere yükleyeceğiniz değerleri yansıtacaktır. Değerleri yakından tanımak, bireyi, bu değerlere uygun mesleklere götürecektir.

Sorunlar

- Toplumsal değerler ve kişilik özelliklerimizin bir mesleği seçmede kişiyi ikilemede bırakması.
- Kişilik özelliklerimizin farkında olmamamız.
- Gencin içinde yaşadığı toplumsal değerleri fark edememesi.

Öneriler

- Okullarda uygulanan değerler eğitimi çalışmalarının içselleştirilmesi, pano hazırlık aşamasından çıkartılması.
- Öğrencilerin yetenek ve ilgi alanlarına göre şiir, resim tiyatro vb. alanlarda desteklenmesi.
- Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanınması için gerekli rehberlik faaliyetlerin yapılması.

14. Yükseköğretim Programlarının İçeriğinin Bilinmemesi Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Üniversitelere göre farklılık gösteren programlar öğrencilerin bireysel ihtiyaçları, toplumun ihtiyaçları ve ülkenin ekonomik gelişmelerini destekleyen şekilde planlanmalıdır.

Sorunlar

- Mesleklerin ve üniversite programlarının içeriğinin çok iyi bilinmemesi öğrenciyi eğitim sürecinde hayal kırıklığına uğratabilmesi.
- Üniversitelere göre farklılık gösteren meslek programları öğrencinin bireysel ihtiyaçlarını, toplumun o an içinde bulunduğu dönemdeki ihtiyaçlarını karşılayamaması
- Lisans programını bitiren öğrencilerin iş hayatına hazır olacak eğitimi almaması.

Önerilerimiz

- Üniversite programları arasındaki farkların kavratılması amacı ile örnek çalışmaların sınıf rehber öğretmenleri ve okul rehberlik öğretmenleri tarafından aktif olarak yapılması.

Örnek olarak ülkemizin iki hukuk fakültesinden ders programı vermek istiyoruz.

A Üniversitemiz; Uluslararası hukuk alanında seçmeli derslerle öğrencilerini desteklerken, günümüz iş dünyasının taleplerine cevap vermekte, öğrencinin iş seçeneklerini geniş tutmak adına seçmeli ders olanaklarını sonuna kadar kullanmaktadır.

B üniversitemizde ise program geleneksel hukuk anlayışı ile devam etmektedir.

- Broşür, afiş ve el kitapçıklarının bilgilendirme sürecinde aktif kullanılması.
- Herhangi bir mesleğe ilgi duyan öğrencilerle program tanıtım çalışmalarının yapılması
- (haftada bir veya iki gün ayrılarak öğrenciler tarafından meslek tanıtım masalarının kurulması. Örneğin; Pazartesi Orman Mühendisliği günü kabul edilerek bu mesleğe ilgi duyan öğrencilerden okul programlarını araştırmaları istenerek tanıtım masası kurarak diğer arkadaşlarına yol göstermeleri sağlanabilir).
- Yükseköğretim programlarının içeriğinin iş hayatına uygun uygulama stajlarıyla desteklenmeli.

16. Sınav Sürecinin Meslek Seçimine Etkisi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Ortaöğretime öğrenci yerleştirme sürecinde sınav değişikliklerin sürekli olması, sistem arayışının devam etmesi meslek seçiminin ilk adımını belki de en önemli adımını atan biz gençlerin karşısına çıkan büyük bir sorundur.

Sorunlar

- Öğrencileri bir üst öğrenim kurumuna yerleştirirken sadece akademik bilgilerinin değerlendirme sürecine alınması.
- Müzik, görsel sanatlar, beden eğitimi gibi derslerin puanlama sürecinde aktif değerlendirilmemesi.
- Meslek bilinci henüz netleşmemiş öğrencinin yerleştiği okul türüne göre üniversite tercihinin şekillenmek zorunda kalması.

- Okullar arasında geçiş kriterlerinin puan temelli olması.
- Liselerde ders seçim modelinin uygulanmasına rağmen ÖSYM sürecinde lisans tercihlerindeki puanlamada farklılık olsa bile temel derslerin ağırlıklarının hissedilmesi (örneğin; tıp tercihi yapmak isteyen bir öğrencinin YGS’de Türkçe matematik-sosyal-fen bilimleri derslerine hakim olması beklenirken aynı zamanda LYS’de fizik-kimya-biyoloji matematik-geometri derslerinde de tam hâkimiyet göstermesi beklenmektedir. Tıp programının içeriği incelendiğinde, biyoloji temelli bir meslek olarak karşımıza çıkmaktadır)
- Seçme sınavlarının akademik başarı odaklı olması.
- Bireysel ilgi, yetenek gibi özelliklerimizin seçme sınavlarında göz ardı edilmesi (Optik kâğıdı doldurarak meslek sahibi olmak günümüz sınav sisteminin açıklamasıdır).
- Tüm okulların önündeki puan farkı kâğıt üzerinde kaldırılmış olsa bile uygulanan müfredatlar özellikle meslek liseleri öğrencilerini mağdur etmeye devam ettiği görülmektedir.
- Lisans programlarının çok büyük bir kısmının LYS’den sonra belirlenmesi 10.sınıf itibarıyla meslek derslerinin yoğunlaştığı okullarda öğrencileri mağdur etmesi.
- Tüm okul türlerinde YGS’nin baraj kabul edilmesi alınan puanın %40’ının LYS’ye etki etmesi sayısal ağırlıklı programlarla hazırlanan öğrencilere tüm puan türlerinde avantaj sağlaması.

Önerilerimiz

- Yeteneklere ve ilgiye göre dersler verilmeli. Örneğin doktor olmak isteyen biri bu mesleğe ait temel dersleri almalı kendini değerlendirmeli. Bilgi sınavından sonra mesleğe uygunluk açısından değerlendirmeye tabi tutulmalı. Kendini sırf yüksek puan aldım diye yeteneklerine uygun olmayan bir meslekte eğitimine devam etmemeli. Mesleğe yatkın olmayan kişiler için harcanan maliyetler başka kaynaklara aktarılmalı.
- Farklı programlar uygulayan okulların aynı sınav içerisinde değerlendirilmesinden vazgeçilmeli.
- Farklı sınav seçenekleri ile yükseköğretim programlarında yer almak isteyen öğrenciler değerlendirilmeli.

- Meslek liselerinde meslek dersleri uygulamasına 9.sınıf itibari ile başlanmalı.
- Meslek liselerinde LYS'yi destekleyen dersler son 3 yıla yayılmalı lisans programına devam etmek isteyen öğrencilerin bu seçenekleri desteklenmeli.
- Meslek liselerinin programlarında yapılacak değişiklikler milli bütçeye yük getirecekse (öğretmen-derslik-laboratuvar vb.) meslek lisesi öğrencileri için kendi alanlarına yakın meslek gruplarının YGS'den öğrenci almasına olanak sağlanmalı. Bilgisayar lisesinde eğitim gören öğrenci bilgisayar mühendisliğini MF4 puan türünde olduğu için Ticaret Lisesinde okuyan öğrenci İşletme, İktisat gibi programları TM1 puan türünde olduğu için tercih listesinde gösterememektedir.
- Meslek liselerinde eğitim gören öğrencilerin ders programları revize edilerek harp okullarında eğitim görmelerinin önü açılmalı.

SONUÇ

Meslek seçimi süreci içindeki biz gençlerin tercihlerindeki kararsızlıklar ve yanlışların toplumun üzerimizde kurduğu baskının temelinde, ülkemizde her bireyin üniversite mezunu olması gerektiği, toplum olarak kabul edilen gözde bölümlerden mezun olarak hayata devam etmemiz gerektiği öngörüsü yatmaktadır. Özünde her bireyin farklı yetenekleri, farklı kişisel özellikleri olmasına karşın toplumda bu farklılıklar göz ardı edilmekte meslek seçimi, mesleklerin popüleritesine göre değerlendirilmektedir.

Toplumda bazı gözde meslekler, bazı idoller oluşturulmuş ve gençlerin bu rol modeller peşinden gitmesi istenmektedir. İş, gençlerin kendi yolunu çizmeye, kendi doğrularını oluşturmaya geldiğinde ise ciddi toplumsal sıkıntılarla karşılaşmaktadır. Bu konuda çözüm önerimiz ise gençlerin kendini daha iyi tanımasına ve değerlendirmesine yönelik planlı ve yapılandırılmış çalışmaların hayata geçirilmesidir.

Sonuç olarak; bireysel özelliklerin göz önünde tutulduğu yeteneklere ve ilgilere göre ayrılmış ders programları ile eğitim gören, seçme sınavlarının sadece akademik bilgiye dayalı olmadığı, farklı programlar için farklı sınav seçeneklerinin uygulandığı bir sistemle desteklenmek çalıştayımızın temel beklentisidir.

“Yazguların en güzeli, bir insanın sahip olabileceği en büyük hazine, tutkuyla yaptığı bir iş için ona para ödeniyor olmasıdır”

(Abraham Maslow).

Hatice Hilal ERDED (1.Grup) (Karaman Lisesi)

"Öncelikle böyle bir etkinlik düzenleyen Rehberlik Araştırma Merkezi çalışanları öğretmenlerimize teşekkür ederim. Bu etkinlik bana birçok farklı bakış açısı kattı. Eskiden taktığım o at gözlüklerini çıkartmamı, insanlara önyargı ile bakmamamı, meslek seçiminde önemsemediğim ayrıntıların aslında çok önemli olduğunu ve iyi bir kariyere sahip olmanın bazı şeylerden daha önemli olduğunu anladım. Bu etkinlik sayesinde birçok arkadaşım da oldu... Eksik olarak gördüğüm kısım ise bu çalışmanın 3 gün sürmesiydi, 3 gün değilde en az 6-7 gün olsa daha verimli olacağını düşünüyordum. Ve ileride tekrardan bu tür çalışmalar içinde olmayı çok isterim...

Bu tür çalışmaların organizasyonunda da olmayı isterim. Örneğin öğrencilerin sorunları düşünülerek tekrar bir organizasyon yapılmasını isterim...

* Öncelikle buraya gelirken çok ciddi ve ağır bir ortam bekliyordum o yüzden ilk gün arkadaşlarımdan ayrıldığım için büyük bir tedirginlik yaşadım. Ama grubla tanışınca ve arkadaşlarla tanışınca baş yere endişelendiğimi anladım

* Biraz önce çok güzel bir çalışma oldu ve gerçekten son derece verimli geçtiğini düşünüyorum fakat süre çok az geldi çünkü 3 gün dağıldı 1 hafta fazla oluydu daha çok verimli geçeceğine inaniyorum az bir süreymiş ama son derece iyi kullandık

* Hocamız gerçekten son derece yardımcı olduğu için arkadaşlarla daha kolay bir şekilde kaynaştığımızı inaniyorum o yüzden "Ramadan" hocamıza teşekkür ederim.

* Bu çalışmanın devamının gelmesini gerçekten istenlikle istiyorum insanın kendini geliştirmesi ve kendine güvenmesini sağlayan düşünceyi inandırıcılığı.

* Bu çalışmada, Emegi geçen arkadaşlar ve "öğretmenlerimize gerçekten teşekkür ederim

Selamün Aleyküm

Program bizim için çok önemliydi ve bizim için katıncı olduğunu düşünüyorum. Högimizin en önemli kararı olan meslekte sermede bize yardımcı olduğunuz için teşekkür ederim. Ama maalesef 3 gün paket okulu geçmedi yani 3 günden fazla bir süre geçmesi gerekir. Program biraz daha okulu geçmeliydi yani sürekli konuşma içinde olduğu ve orada eğilerek öğrencilerin canlı olarak sınıftan program olabilir. Bu program kamp şeklinde yapılabilir. Örneğin Erasmus veya diğer kalkınma ajanslarından destek alınarak yurt içinde veya yurt dışında kamp yapılabilir. Veya Gecik ve spor birleştirilerek bu konuda proje kabul ediyor öğrenciler bir süre içinde ~~proje~~ proje yapılabilir. Birde yine en önemlisi 3 gün süren değil de fazla önemli. Böyle bir program 3 güne sığdırıp kalkınma ajansların canlı sınıfta ister istemez bu süreyi 3 hafta dilime bölüp günde 3 veya 4 saat bu konular hakkında yapılabilir. Böylece daha fazla imkan verilmeli ve bu gibi konferans, seminer, çalıştay gibi etkinliklere sadece ~~katılı~~ katılımlarımızı dile getirmeye isterim.

#TEŞEKKÜR EDERİM#

Bu çalışmayı düzenleyenlere çok teşekkür ederim.
İleriki meslek anıtlarını şimdi öğrenmem benim
için iyi oldu. Yeterleştirmek ve Aste baskısını
Almak ve kazanmak önemiydi. ~~ve~~ Bu benim
çalışmaya ilk katıldım. Kararımda bir çok soru
vardı buraya gelmeden önce sizin saygınızda hepsini
yanıtlanmış oldunuz. Çok teşekkür ederim. Bu çalışmaya
katılan öğrencilerin bir çok bilgiyi birleştirerek
farklı okul tara ettiğini düşünüyorum.
Bu çalışmayı devrdeki 40 dakikalık derslerde
etkili bir şekilde işlenmesini istedim.

Öncelikle bu tür faaliyetlerin olması çok hoş. Bu faaliyetlerin daha sık aralıklarla gerçekleşmesi gerektiğini düşünüyorum. Yeni arkadaşlar edindik, sohbet ettik. Güzelmiş. Fikirlerimizi dile getirdik. Genel olarak verimli bir çalışma oldu diyebiliriz, fakat 3 günün çok çabuk geçtiğini ve biraz daha eksikler olduğunu düşünerek; çalışmada zamana ihtiyas olduğunu düşünüyorum. Göreve dağılımında en azından kendi grubuma göz önünde bulundurduğunda; bir takım eksiklikler vardı. Grupta çok güzel konuşan ve konuyu daha çabuk toparlayacak kişiler bulunmasına rağmen, konu çok fazla toparlanamadı ve sunum hazırlanırken çok zorlandı. Herkese bir görev verilseydi, hatta daha anlamlı bir çalışma olurdu. Herkesin mara başına toplanıp sürekli çelişkili cümleler söylemesi çok mantıklı değildi. Bazı öğrencilerin yeteri önemi vermemesi işi zorlaştırıyor diye düşünüyorum. Bu anlamda çalışmaya gelecek olan arkadaşlarımız bu konuda biraz daha dikkatli davranmalarını gerektiğini ve bu hususa dikkat edilirse daha anlamlı bir çalışmanın ortaya çıkacağını düşünüyorum. Onun dışında çok güzel misafir edildik, keyifli 3 gün geçirdik burada olmak güzeldi...

ÇALIŞTAY KATILIMCI LİSTESİ

ÇALIŞTAY GRUP LİDERLERİ LİSTESİ

Seda	TAN	Rehberlik Araştırma Merkezi
Cem	AVUTMUŞLU	Rehberlik Araştırma Merkezi
Ramazan	ÇAKICI	Rehberlik Araştırma Merkezi

ÇALIŞTAY ÖĞRENCİ İSTESİ

Aslıhan	BAYRAM	Abdullah Tayyar Anadolu Lisesi
Ömer	ERNAZCI	Abdullah Tayyar Anadolu Lisesi
Necati	UĞUR	Abdullah Tayyar Anadolu Lisesi
Sadegül	ÇALIŞKAN	Lütfi Elvan TOBB Fen Lisesi
İlayda	DEMİREL	Lütfi Elvan TOBB Fen Lisesi
Ahmet Nuri	SEZER	Lütfi Elvan TOBB Fen Lisesi
Mahmut	BAKAR	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Kazım	KURNAZ	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Yasin	BEKTAŞ	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Yusuf	ÇALIŞKAN	İrfan Ataseven Anadolu Lisesi
Benginur	ÖZTÜRK	İrfan Ataseven Anadolu Lisesi
Tevhide Merve	AKYÜZ	İrfan Ataseven Anadolu Lisesi
Selman	EMİR	Prof. Dr. Ömer Dinçer Anadolu İmam Hatip Lisesi
Yusuf Sacit	ERYILMAZ	Prof. Dr. Ömer Dinçer Anadolu İmam Hatip Lisesi
Muhammet Emin	GÖREGEN	Prof. Dr. Ömer Dinçer Anadolu İmam Hatip Lisesi
Hasan Koray	KOÇAK	Ahi Evran Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Tayyip	SEZEN	Ahi Evran Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Serhat	TOKMAK	Ahi Evran Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Merve	GÜRBÜZ	Bifa Anadolu Lisesi
Serhat	ALIÇ	Bifa Anadolu Lisesi

Zafer	BALTA	Bifa Anadolu Lisesi
Fatma Nur	DÖNMEZ	Vali Hakkı Teke Spor Lisesi
Cenk Batuhan	ARSLAN	Vali Hakkı Teke Spor Lisesi
Ahmet İsa	ŞİMŞEK	Vali Hakkı Teke Spor Lisesi
Rümeysa	CANBULAT	Güzel Sanatlar Lisesi
Süleyman Ali	ÜNVER	Güzel Sanatlar Lisesi
Tayibe	AY	Güzel Sanatlar Lisesi
Nergiz	ÇOBAN	Necip Fazıl Kısakürek Sosyal Bilimler Lisesi
Ali Alperen	SOYDAN	Necip Fazıl Kısakürek Sosyal Bilimler Lisesi
Yasemin	BAŞKARA	Necip Fazıl Kısakürek Sosyal Bilimler Lisesi
Süleyman	GÖCER	TOKİ Anadolu Lisesi
Burcu	TÜRKDOĞAN	TOKİ Anadolu Lisesi
İrem	ÖZYÜREK	TOKİ Anadolu Lisesi
Fatma Nur	UĞUZ	Karaman Anadolu Lisesi
Şamil Kağan	KİLİT	Karaman Anadolu Lisesi
Büşra	KAHRAMAN	Karaman Anadolu Lisesi
Gürkan	YÖNDEM	Hatuniye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Cennet	SOYDAN	Hatuniye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Nazife	BAYSALOĞLU	Hatuniye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Hüseyin	ARI	Fatih Anadolu Lisesi
Dursun	ŞİMŞEK	Fatih Anadolu Lisesi
Metin	DOĞMUŞ	Fatih Anadolu Lisesi
Tuğba	YILMAZ	Yunuskent Anadolu Lisesi
Bedia	BAKIR	Yunuskent Anadolu Lisesi
Rümeysa	CEBE	Yunuskent Anadolu Lisesi
Esra	AKPINAR	Larende Anadolu Lisesi
Fatma	DOĞAN	Larende Anadolu Lisesi
Döndü	SAYMA	Larende Anadolu Lisesi
Erdem	KELEŞ	Karaman Lisesi Anadolu
Hatice Hilal	ERDEO	Karaman Lisesi Anadolu
Mevlüt	COŞKUN	Karaman Lisesi Anadolu
İsmail Emre	GÜMÜŞ	Karaman Anadolu İmam Hatip Lisesi

Hamza	KÖKTAŞ	Karaman Anadolu İmam Hatip Lisesi
Rabia	ŞİMŞİR	Karaman Anadolu İmam Hatip Lisesi
Serkan	BAYLAV	Temizel Ünlü Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Esmâ Nur	AKGÜN	Temizel Ünlü Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Hilal Nur	ATMACAOĞLU	Temizel Ünlü Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Hanım Aybanu	BAŞTUĞ	Özel Karadağ Temel Lisesi
Taylan	YILDIRIM	Özel Karadağ Temel Lisesi
M. Fatih	UYSAL	Özel Karadağ Temel Lisesi
İsmail	KIYICI	İbn-İ Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Semanur	KUNDURACI	İbn-İ Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Halil İbrahim	BAYRAM	İbn-İ Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Sevgi	DEMİREL	Nefise Sultan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Emine	DURMAZ	Nefise Sultan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Saliha Nur	YILDIZ	Nefise Sultan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Nur	ÜNAL	Necati Yeniçel Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi
Şükran	ÖZTOPRAK	Necati Yeniçel Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi
Sevde	YILMAZ	Necati Yeniçel Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi
Aselin	BAY	Özel İshak Dinçer Final Temel Lisesi
Dilara	ÇOBAN	Özel İshak Dinçer Final Temel Lisesi
Şule	AKGÜN	Özel İshak Dinçer Final Temel Lisesi

19-21 OCAK 2016 KATMER YOLUNDA GENÇ OLMAK

GENÇLİK ÇALIŞTAYI
AÇILIŞ PROGRAMI

Prof. Dr. Ömer Dincer Anadolu İmam Hatip Lisesi